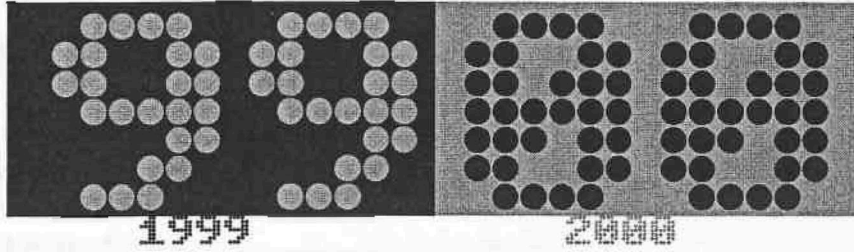

Guia de l'estudiant

Universitat de Vic

**Diplomatura d'Educació
Social**

Facultat d'Educació

Primera edició: juliol de 1999

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Llibreria-Copisteria de la Universitat de Vic

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Resum del Pla d'Estudis	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Assignatures optatives	14
Assignatures de lliure elecció	14
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs	15
Didàctica General	15
Llengua, Societat i Educació	17
Coneixement de l'Entorn	20
Psicologia del Desenvolupament	22
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	24
Sociologia i Antropologia Social	27
Psicologia Social i de les Organitzacions	29
Educació Permanent	31

Presentació

Benvolgut/da estudiant:

Amb aquestes quatre ratlles de presentació vull donar-te la benvinguda, en nom de tot el professorat i el personal dels serveis, a la Facultat d'Educació i a la Diplomatura d'Educació Social. En aquesta «Guia de l'estudiant» per al curs 1999-2000 hi trobaràs els programes de les assignatures d'Educació Social, amb el nom dels professors que les imparteixen, les metodologies, bibliografies i sistemes d'avaluació. És important que a l'inici de curs facis una bona lectura dels programes que cursaràs per fer-te una idea de l'enfocament, les temàtiques i les tasques que hauràs de realitzar. Un cop iniciat el curs, la «Guia» et servirà de referència constant: tingues en compte també que el mes de febrer canviaràs d'assignatures i en començaràs de noves. També has de tenir en compte que els nostres estudis són de caràcter presencial. En aquest sentit, l'assistència continuada a classe és un factor que es valora per part dels professors.

Esperem que aquesta documentació que et fem arribar et sigui d'utilitat i et recomanem que la tinguis sempre a mà per poder-la consultar. Finalment, et desitgem un bon curs acadèmic i que les previsions que el professorat i personal de serveis hem planificat es corresponguin amb la pràctica diària amb l'objectiu d'oferir una bona formació universitària.

Antoni Tort i Bardolet
Degà de la Facultat d'Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els següents ensenyaments:

- Mestre. Especialitat Educació Infantil
- Mestre. Especialitat Educació Primària
- Mestre. Especialitat Educació Especial
- Mestre. Especialitat Llengua Estrangera
- Educació Social
- Llicenciatura de Psicopedagogia

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen els professors d'una mateixa àrea disciplinària. Actualment hi ha sis Departaments:

- Departament de Ciències i Ciències Socials
- Departament de Ciències de l'Educació
- Departament d'Educació Especial
- Departament d'Educació Infantil
- Departament d'Expressions
- Departament de Filologia

Al capdavant de cada Departament hi ha un professor/professora que exerceix de coordinador.

Òrgans de govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels següents membres:

- Dr. Antoni Tort i Bardolet, degà i coordinador dels estudis d'Educació Social
- Sr. Sebastià Riera i Cusí, cap d'Estudis
- Dr. Robert Ruiz i Bel, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
- Sr. Joan Soler i Mata, coordinador dels estudis de Mestre
- Sr. Jaume Puntí i Busquets, administrador
- Sra. Montserrat Vilalta i Ferrer, secretària

La Junta de Facultat

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat.

Està constituïda per:

- El degà de la Facultat, que la presideix.
- La resta de membres del deganat de la Facultat.
- Els caps de departament.
- Dos representants dels professors amb docència plena o exclusiva a la Facultat.
- Dos estudiants de la Facultat.
- Un representant del personal no docent destinat a la Facultat.

Departaments, professorat i professionals dels serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Cap: Jacint Torrents i Buxó
Professors: Josep Ayats i Bancells
Josep Casanovas i Prat
Miquel Caballeria i Suriñach
Pau Casañas i Xuriach
Montserrat Casas i Casacuberta
Marta Marimon i Martí
Jordi Martí i Feixas
Joan Mir i Tubau
Joaquim Pla i Brunet
Santiago Ponce i Vivet
Rosa Presas i Sánchez
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Andreu Roca i Prat
Carme Sanmartí i Roset
Joan Vancells i Flotats

Departament de Ciències de l'Educació

Cap: Isabel Carrillo i Flores
Professors: Jaume Carbonell i Sebarroja
Eulàlia Collelldemont i Pujadas
Esther Fatsini Matheu
Josep Gallart i Bau
Rosa Guitart i Aced
Cristina Jurado i Verdaguer
Ramon Plandiura i Vilacís
Anna Pujol i Costa
Xavier Rambla i Marigot
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Ramon Sitjà i Domènech
Núria Simó i Gil
Joan Soler i Mata
Montserrat Solerdelcoll i Ralló
Antoni Tort i Bardolet

Departament d'Educació Especial

Cap: Jesús Valero i García
Professors: Montserrat Benlloch i Burrull
Jaume Carbonés i López
Montserrat Castells i Clota
Ramon Coma i Ferrer
Fina Cullell i Suriñach

Manel Dionís Comas i Mongay
Jordi Escoin i Homs
Josep Font i Roura
José Ramón Lago Martínez
Pere Pujolàs i Maset
Gemma Riera i Romero
M. Rosa Roca i Tañà
Robert Ruiz i Bel
Joan Sala i Baiget
Núria Tarré i Balart

Departament d'Educació Infantil

Cap: M. Carme Bernal i Creus
Professors: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
M. Teresa Buscart i Corominas
M. Antònia Canals i Tolosa
Miquel Casadevall i Ginestet
Providència Daufí i Moreso
M. Teresa Feu i Vidal
Núria Franc i Batlle
Teresina Maideu i Puig
M. Carme Novellas i Vivet
Maite Pujol i Mongay
Roser Reverter i Oton
Neus Sol i Mauri

Departament d'Expressions

Cap: Josep Vernis i Burés
Professors: Joan Arumí i Prat
Jaume Ayats i Abeyà
Sebastià Bardolet i Mayola
Miquel Pérez i Mas
Dolors Rusiñol i Cirera
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Cap: Teresa Puntí i Jubany
Professors: Francesc Codina i Valls
Marta Corominas i Salom
Carme Crivillés i Grau
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Sara Khan
Núria Medina i Casanovas
M. Àngels Piñana i Garriga
Ronald Puppo
Modest Reixach i Pla

Carme Rubio i Larramona
Segimon Serrallonga i Morer
Llorenç Soldevila i Balart
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González

Coordinació Pràctiques: Providència Daufí i Moreso

Professionals dels Serveis

Cap de Secretaria: Elisabet Vila i Sala

Secretària de Direcció: Dolors Ruiz i Zafra

Secretària de Pràctiques: Dolors Muñoz i Vilaseca

Secretàries auxiliars: Rosa M. Guix i Godayol

Calendari acadèmic

1r curs

Recepció dels estudiants: 27 de setembre a les 15h.

Docència primer quadrimestre: del 27 de setembre al 21 de gener.

Exàmens:

1a convocatòria: del 24 de gener al 4 de febrer

2a convocatòria: del 26 al 30 de juny

Docència segon quadrimestre: del 21 de febrer al 9 de juny.

Exàmens:

1a convocatòria: del 12 al 23 de juny

2a convocatòria: de l'1 al 13 de setembre

Dies festius:

11 d'octubre de 1999 (pont), dilluns

12 d'octubre de 1999, dimarts

1 de novembre de 1999, dilluns

6 de desembre de 1999, dilluns

7 de desembre de 1999 (pont), dimarts

8 de desembre de 1999, dimecres

1 de maig del 2000, dilluns

12 de juny del 2000, dilluns

24 de juny del 2000, dissabte

5 de juliol del 2000, dimecres

11 de setembre del 2000, dilluns

Vacances:

Nadal: del 23 de desembre de 1999 al 9 de gener del 2000 (ambdós inclosos)

Setmana Santa: del 17 al 24 d'abril del 2000 (ambdós inclosos)

Resum del Pla d'Estudis

Càrrega lectiva total

L'estudiant ha de completar un currículum de 194 crèdits, distribuïts de la manera següent:

Matèries Troncals:	95 crèdits
Matèries Obligatòries:	60 crèdits
Matèries Optratives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits
Total	194 crèdits

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS	C.A.	C.A.
Anuals		
Llengua, Societat i Educació		9
Didàctica General		9
Coneixement de l'Entorn		9
Psicologia del Desenvolupament		9
Primer Quadrimestre		Segon Quadrimestre
Psicologia Social i de les Organitzacions	6	Educació Permanent
Teories i Instituc. Contempor. d'Educac.	6	Sociologia i Antropologia Social
		6
		6
SEGON CURS	C.A.	C.A.
Anuals		
Programes d'Educació de les Persones Adultes		9
Organització i Gestió d'Institucions Educatives no Formals		9
Intervenció Educativa sobre Problemes Fonamentals de Desadaptació Social		9
Pràctiques I		16
Tercer Quadrimestre		Quart Quadrimestre
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	6	Optrativitat i Lliure Elecció
		18

TERCER CURS	C.A.	C.A.
Anuals		
Pedagogia Social		9
Intervenció Socioeducativa en el camp de les Discapacitats		9
Pràctiques II		16
Tercer Quadrimestre	Quart Quadrimestre	
Programes d'Animació Sociocultural	6	Formació Ocupacional 6
Optativitat i Lliure Elecció	21	

Assignatures optatives

L'estudiant podrà escollir assignatures optatives organitzades en diferents itineraris relacionats amb els àmbits d'intervenció de l'educador/ra social i que la Facultat farà públics abans de formalitzar la matrícula. Tal com s'ha especificat en la càrrega lectiva de la Diplomatura, l'estudiant ha de cursar 18 crèdits d'optativitat al llarg dels tres anys.

Assignatures de lliure elecció

Són aquelles que l'alumne pot triar lliurement per tal de configurar d'una manera flexible el seu currículum.

L'alumne ha d'assolir, al llarg dels seus estudis, un total de 21 crèdits de lliure elecció i, a fi d'obtenir-los, podrà optar entre les assignatures optatives o de lliure elecció ofertes per la pròpia carrera o per qualsevol de les que s'imparteixen a la Universitat de Vic. A més a més es poden obtenir crèdits de lliure elecció, per la via de reconeixement, per estudis o activitats realitzades extraacadèmicament, sense equivalència amb assignatures del Pla d'Estudis.

El reconeixement es contempla en els casos següents:

- a) Estudi d'idiomes a l'Escola d'Idiomes de la UV.
- b) Realització de pràctiques en empreses o institucions públiques o privades.
- c) Estades d'estudis a l'estranger en el marc de convenis internacionals subscrits per la Facultat.
- d) Participació a les activitats contemplades en els convenis que la Universitat de Vic té signats amb altres institucions.

Assignatures obligatòries de primer curs

Didàctica General

PROFESSORA: Núria SIMÓ GIL

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS

A través de l'assignatura de Didàctica General es pretén assolir els objectius següents: a) Identificar i analitzar els aspectes bàsics que configuren la problemàtica global del treball educatiu; b) Aprofundir en els fenòmens que es produeixen en una relació educativa durant els processos d'ensenyament i aprenentatge; c) Conèixer, aplicar i valorar estratègies metodològiques i recursos que permetin elaborar pautes pràctiques en l'àmbit de l'educació social.

CONTINGUTS:

Els continguts que es detallen a continuació articulen el programa de l'assignatura a l'entorn de nuclis temàtics que permeten relacionar els diferents elements implicats en la pràctica educativa.

1. Introducció
  - 1.1. Què és la Didàctica?
  - 1.2. L'acció educativa: educand, educador i procés educatiu.
2. Les finalitats educatives
  - 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
  - 2.2. Finalitats de l'educació avui
3. L'educador
  - 3.1. Funcions de l'educador
  - 3.2. Àmbits d'actuació: pràctica, teoria i experiència educadora
  - 3.3. La presa de decisions en l'actuació educativa
4. L'educand
  - 4.1. Atenció a la diversitat
  - 4.2. Les expectatives davant del procés d'ensenyament i aprenentatge
  - 4.3. L'ambient d'aprenentatge i les relacions de grup: afectivitat i comunicació
5. Currículum
  - 5.1. Models de currículum
  - 5.2. Currículum ocult
  - 5.3. Currículum com a procés de presa de decisions
6. Intervenció educativa en una institució
  - 6.1. Anàlisi del context educatiu
  - 6.2. Intencions educatives
  - 6.3. Planificació didàctica
  - 6.4. Recursos i estratègies per ensenyar i aprendre
  - 6.5. Avaluació

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques d'entre les quals podríem assenyalar:

visites a institucions educatives, conferències, exposició de materials. Es combinaran les explicacions per part de la professora amb treballs en grup, discussions i treball individual.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació caldrà realitzar les següents activitats

- * Dues proves escrites
- * Realització de treballs individuals
- * Treball en grup relacionat amb el tema 6 del programa
- * Es valorarà la participació en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diferents activitats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Barnes, D. *De la comunicació al currículum*. Madrid: Aprendizaje. Visor, 1994.
- Boix, T.; Viché, M. *Animación y gestión cultural*. València: Grup Dissabte, 1990.
- Cela, J. *Amb lletra petita*. Barcelona: Ed. 62/Rosa Sensat, 1996.
- Delors, J. (coord.) *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació pel segle XXI*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1996.
- García Martínez, J. A. *Trabajo social y animación sociocultural. La dimensión pedagógica de la acción social*. València: Nau llibres, 1991.
- Jimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata, 1992.
- Franch, J.; Martinell, *Animar un proyecto de educación social. La intervención en el tiempo libre*. Barcelona: Paidós, 1994.
- Loughlin, C.E. Suina, J.H. *El ambiente de aprendizaje: Diseño y organización*. Madrid: Morata/MEC, 1987.
- Olweus, D. *Conductas de acoso y amenaza entre escolares*. Madrid: Morata, 1998.
- Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social*. Barcelona: Graó, 1997.
- Perrenoud, Ph. *La construcción del éxito y del fracaso escolar*. Madrid: Morata, 1996.
- Pérez-Campanero, M. P. *Cómo detectar la necesidades de intervención socioeducativa*. Madrid: Narcea, 1994.
- Pérez Gómez, A. *La cultura escolar en la sociedad neoliberal* Madrid: Morata, 1998.
- Stenhouse, L. *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid. Morata. 1987
- Torres, J. *El currículum oculto*. Madrid: Morata, 1991
- Torres, J. *Globalización e interdisciplinariedad: El currículum integrado*. Madrid: Morata, 1994
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Ariel, 1993.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995

PROFESSORA: Teresa PUNTÍ i JUBANY

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Fer reflexionar l'educador sobre el fet lingüístic analitzant la diversitat lingüística, la situació actual de la llengua catalana a nivell social i educatiu i el seu plantejament didàctic. Tot això donant instruments per a millorar la seva capacitat d'expressió oral i escrita i aprofundint en el coneixement i el domini de la llengua catalana.

CONTINGUTS:

1. Llengua i comunicació:

- 1.1. Text i context. Usos lingüístics i situacions comunicatives. Emissor, objectius, funcions i destinari/s del text. Coherència, cohesió i adequació. Text oral i text escrit. La tipologia textual. El procés d'elaboració del text. L'eficàcia del text.
- 1.2. Pràctiques d'expressió oral i escrita: Observació i anàlisi de models: el text descriptiu, el narratiu, l'expositiu, l'argumentatiu i l'instructiu.
- 1.3. Reflexió sobre la normativa: fonologia i ortografia, morfologia i sintaxi, lèxic i semàntica.

2. Llengua i societat:

- 2.1. L'estructura social i la llengua: La diversitat i la desigualtat. La transformació de l'estructura social i el paper de la llengua.
- 2.2. Les variables socials i la llengua: Les variables i els grups socials. La classe social. Les xarxes socials. L'àmbit d'ús. Contacte de llengües i conflicte lingüístic.
- 2.3. Llengua i poder: El poder en l'ús lingüístic. Els capitals econòmics, culturals, lingüístics, socials i simbòlics. Els camps socials. Les normes socials i els hàbits lingüístics. Les ideologies lingüístiques.
- 2.4. La llengua i els mitjans de comunicació de masses.
- 2.5. Els processos de manteniment, de substitució i d'expansió lingüística. La planificació lingüística.

3. Llengua i ensenyament:

- 3.1. L'aprenentatge natural i escolar de la L1 i de la L2. La immersió lingüística. Ensenyament i aprenentatge del castellà i de les llengües estrangeres.
- 3.2. El model de llengua per a l'ensenyament. La norma. La variació lingüística. La interferència. Anàlisi d'errors.
- 3.3. Programació general de l'àrea de llengua segons l'ordenació curricular: ús i comunicació/ treball sistemàtic de llengua. Les quatre habilitats lingüístiques de comprendre i expressar-se oralment i per escrit.
- 3.4. L'ensenyament del català als adults: evolució, programes i certificats.
- 3.5. El paper de la llengua en l'educació no formal.
- 3.6. Recursos per a l'educador: el folklore, les noves tecnologies, els diccionaris i els vocabularis, les revistes especialitzades, les gramàtiques, els llibres de text, etc.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El programa de l'assignatura es portarà a terme mitjançant l'exposició de diferents temes per part del professor a classe i la participació dels estudiants a través de la realització i posterior discussió d'exercicis puntuals, així com de lectures d'articles diversos.

Atès el caràcter de taller de la primera part de l'assignatura, és indispensable la participació en el treball a

l'aula i la realització de totes les pràctiques programades. També caldrà confeccionar un treball escrit corresponent a la segona part i realitzar una exposició sobre el darrer punt del programa. Les característiques de cada treball així com el seu calendari es concretaran a l'inici de curs.

Hi haurà tres proves parcials al llarg del curs. L'examen final, al mes de juny, podrà representar, per als qui vulguin, una recuperació de la primera, de la segona, de la tercera o de totes tres.

La nota final de curs serà la mitjana de les proves, de les pràctiques d'expressió, del treball escrit, de l'exposició i del conjunt de qualificacions derivades dels exercicis puntuals fets a classe o a casa i de la participació de l'estudiant a classe. Caldrà que cadascun dels diversos apartats estigui aprovat per tal que aquests puguin fer mitjana.

BIBLIOGRAFIA:

Actes de les jornades Llengua i ensenyament (Barcelona, del 7 al 10 de setembre de 1992). Vic: Eumo Editorial, 1994.

Actes del 2n simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants. 2 volums. Vic: Eumo Editorial, 1991-92.

Artigal, J.M. (coord.). *Els programes d'immersió als territoris de llengua catalana. Estat de la qüestió*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 1995.

Artigal, J.M. *La immersió a Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Badia, D; Vila, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.

Badia, J. i altres. *El llibre de la llengua catalana. Per a escriure correctament el català*. Barcelona: Castellnou, 1997.

Boix, E. *Triar no és traïr. Identitat i llengua en els joves de Barcelona*. Barcelona: Edicions 62, 1993.

Boix, E; Vila, F.X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.

Cairat, M.T.; Zamora, A. *Llenguatge administratiu i comercial*. Barcelona: Teide, 1992.

Camps, A. i altres. *Text i ensenyament*. Barcelona: Barcanova, 1990.

Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1995.

Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.

Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.

Castellà, J.M. *De la frase al text. Teories de l'ús lingüístic*. Barcelona: Empúries, 1992.

Coromina, E. *Pràctiques d'expressió i comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Delgado, M. *Diversitat i integració*. Barcelona: Edicions 62, 1998.

Departament de Cultura. *Pla General de Normalització Lingüística. Educació, recerca i joventut*. Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1995.

Direcció General de Política Lingüística. *Estudis i propostes per a la difusió de l'ús social de la llengua catalana*. Vol 1,2, 3i 4. Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1991.

Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.

Escola del Baix. L'educació en la seva dimensió del lleure. *Renovació pedagògica*, n. 10, 1995.

Feixa, C. *La joventut com a metàfora*. Barcelona: Secretaria General de Joventut. Generalitat de Catalunya, 1993.

Ferran, F; Massot, M. *L'abecé. Manual per a usuaris de la llengua*. Barcelona: Teide, 1996.

Giner, S. (dir.). *La societat catalana*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.

Inglès, J. *Els espais compartits en l'oferta lingüística. Elements per a les bases d'un projecte de normalització*. Barcelona: El Llamp, 1990.

Institut de Sociolingüística Catalana. *Bibliografia sociolingüística del català 1*. Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1994.

López Del Castillo, Ll. *Gramàtica del català actual*. Barcelona: Edicions 62, 1999.

López Del Castillo, Ll. *Llengua standard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.

Miguélez, F. i altres. *Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània*. Barcelona: Proa-Universitat

- Autònoma de Barcelona, 1997.
- Mollà, T. (ed.) *Política i planificació lingüístiques*. Alzira: Bromera, 1997.
- Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social. Enseñar i aprender fuera de la escuela*. Barcelona: Graó, 1999.
- Payrató, Ll. *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València, 1996.
- Payrató, Ll. *La interferència lingüística. Comentaris i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
- Pueyo, M. *Tres escoles per als catalans. Minorització lingüística i implantació escolar a Itàlia, França i Espanya*. Lleida: Pagès editors, 1996.
- Pujolar, J. *De què vas, tio?* Barcelona: Empúries, 1997.
- Reixach, M. (coord.) *El coneixement del català. Anàlisi de les dades del cens lingüístic de 1991 de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià*. Barcelona: Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya, 1997.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1995
- Rodari, G. *Exercicis de fantasia*. Barcelona: Aliorna, 1987.
- Serra, J. M. *Immersion lingüística, rendiment acadèmic i classe social*. Barcelona: Horsori, 1997.
- Tió, J. *L'ensenyament del català als no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Vila, I. (coord.) *Bilingüisme i educació*. Barcelona: UOC-Proa, 1998.
- Vila, I. *El català i el castellà en el sistema educatiu de Catalunya*. Barcelona: Horsori, 1995.

Coneixement de l'Entorn

PROFESSOR: Josep CASANOVAS i PRAT

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té com a finalitat l'estudi del medi social, per tal que els estudiants tinguin una bona base per interpretar i explicar la societat en què viuen, una condició necessària per a realitzar un treball d'educació social. Es tracta de treballar els principals elements que caracteritzen l'entorn social, així com els procediments per analitzar-lo, perquè els estudiants coneguin de manera general aquells aspectes de la societat necessaris per entendre'n el funcionament i l'evolució. L'entorn a treballar serà especialment Catalunya, tenint en compte, però, que el nostre país forma part d'un món global.

CONTINGUTS:

1. El territori.
  - 1.1. Aproximació a l'espai.
  - 1.2. Catalunya, terra de pas.
  - 1.3. La divisió territorial.
  - 1.4. La representació de l'espai.
2. El temps.
  - 2.1. Aproximació al temps.
  - 2.2. L'Univers, origen i organització.
  - 2.3. La mesura del temps.
3. La història.
  - 3.1. Els orígens de Catalunya.
  - 3.2. L'evolució històrica.
  - 3.3. El patrimoni historicoartístic.
  - 3.4. Les fonts documentals.
4. La població.
  - 4.1. L'origen de l'home.
  - 4.2. L'evolució demogràfica.
  - 4.3. L'estructura de la població.
  - 4.4. La població catalana.
5. L'economia.
  - 5.1. La història econòmica.
  - 5.2. Les activitats econòmiques.
  - 5.3. La terciarització econòmica.
  - 5.4. El treball.
6. La societat.
  - 6.1. L'evolució política.
  - 6.2. El marc institucional.
  - 6.3. Els mitjans de comunicació.
  - 6.4. Els moviments socials.
  - 6.5. El món associatiu.

METODOLOGIA:

L'assignatura es basarà en l'explicació del programa per part del professor, la participació dels estudiants a classe, exercicis individuals i de grups. Els estudiants hauran de preparar un treball d'exposició oral a classe.

AVALUACIÓ:

Dues proves parcials.

Un treball de curs.

Es tindrà en compte la participació.

BIBLIOGRAFIA:

Anuari Estadístic de Catalunya. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.

Anuari, l'. Barcelona: Premsa Catalana, 1999.

Calaf, R. *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-Tau, 1997.

Diversos Autors. *Memòria de Catalunya*. Barcelona: Taurus, 1997.

Ferreres, E.; Llorens, J. *Història de Catalunya*. Barcelona: Grup Promotor, 1989.

Giner, S. (dir.). *La societat catalana*. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.

Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.

Jouvenel, H. de; Roque, M.A. (dir.). *Catalunya a l'horitzó 2010*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.

Maluquer, J. *Història econòmica de Catalunya*. Barcelona: Proa, 1998.

Ordeix, L.; Santacana, J. *El patrimoni artístic i cultural*. Barcelona: Graó, 1993.

Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.

Parcerisa, A. *Didáctica en la educación social*. Barcelona: Graó, 1999.

Quivy, R.; Campenhoudt, L.V. *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder, 1997.

Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.

Trepat, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.

Trepat, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.

Psicologia del desenvolupament

PROFESSORA: Montse BENLLOCH i BURRULL

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura es proposa recórrer les diferents etapes del cicle vital, des de la infància fins a la senectut, oferint a l'estudiant d'Educació Social l'oportunitat de conèixer la diversitat i els canvis psicològics de les persones al llarg de la vida.

L'objectiu més important és donar alguns coneixements psicològics bàsics que permetin a l'Educador Social comunicar-se i interactuar de manera oportuna i eficaç amb persones de diferents edats, procedències, estats emocionals, cognitius i socials. Un altre objectiu és aproximar l'estudiant als textos psicològics, ajudant-lo a descobrir la seva utilitat com a recurs teòric i com a eina per a comprendre els esdeveniments abans de planificar o realitzar qualsevol intervenció socioeducativa.

CONTINGUTS:

Tema 1. Introducció.

El desenvolupament vist al llarg del cicle vital.

Algunes virtuts de l'enfocament del cicle vital versus la psicologia evolutiva.

Conceptes i definició de desenvolupament.

Aspectes biològics i ambientals dels canvis generacionals.

La influència cognitiva, afectiva i social en les crisis al llarg del cicle vital.

Aspectes normatius i no normatius

Tema 2. Des del naixement fins als 7 anys.

Aspectes cognitius d'aquesta fase. Dels esquemes d'acció a l'operativitat concreta.

Aspectes emocionals. De les conductes d'afecció a un principi d'autonomia bàsica.

Conflictes que el nen ha de superar amb els seus pares o tutors durant aquesta fase, i també amb els seus germans.

El fracàs escolar i les set intel·ligències de H. Gardner.

¿Per què els nens juguen tant durant aquest període? A què juguen?

El nen abandonat i el nen maltractat durant aquestes edats.

Tema 3. Des dels 7 fins als 12 anys

Desenvolupament cognitiu. Pensament operatori i construcció de les grans categories del coneixement racional: l'espai, el temps, la causalitat, el nombre, la geometria. Influència de les cultures familiars i de l'aprenentatge escolar en la conquesta d'aquestes categories.

El desenvolupament i el domini del aspectes formals del coneixement i del llenguatge.

Les activitats de planificació com a aprenentatge de la autonomia i la cooperació. Joc cooperatiu i competitiu.

Desenvolupament de la tipificació sexual i de gènere en aquest període.

Tema 4. L'adolescència.

La pubertat i la sexualitat.

Els canvis físics i la imatge del cos.

Aspectes emocionals de l'adolescència: rol de la infància, canvi en les figures identificatòries: la importància del grup d'iguals. Els ideals.

La violència.

Els canvis intel·lectuals: les operacions formals i els interessos metafísics en l'adolescència.

¿Com ajudar els adolescents a vèncer les seves dificultats?

Tema 5. L'edat adulta

La maduresa: aspectes emocionals.

L'elecció de parella i la constitució de la família. Diferents models familiars.

L'elecció professional. Angoixes i responsabilitats.

Beneficis i perjudicis de l'estructura familiar en el desenvolupament de la maduresa.

Experiències de maternitat i paternitat. Canvis en la dinàmica de la parella.

Crisis en l'edat adulta: trencament de parelles, pèrdua i canvi de treball.

Aspectes intel·lectuals de l'edat adulta.

¿Com ajudar les mares i els pares a resoldre les dificultats en la criança i educació dels fills?

Tema 6. La vellesa.

La jubilació, vivències en l'home i la dona.

Crisis d'adaptació en la vellesa: canvis físics.

Característiques cognitives de la vellesa.

Habitat i vellesa: dificultats d'autonomia. La soledat.

Aspectes emocionals de la vellesa. La necessitat de comunicació.

Variables relacionades amb el benestar en la vellesa: història viscuda i relacions familiars.

Com ajudar les persones en aquesta etapa de la vida a vèncer les seves dificultats?

METODOLOGIA:

Es realitzaran explicacions, anàlisis de textos, debats, i preparació individual i en grup de presentacions.

AVALUACIÓ:

Per a avaluar els estudiants es realitzaran dues proves escrites individuals al final de cada quadrimestre, a més d'un treball en grup. La nota final serà la mitjana de les tres avaluacions.

La primera prova i el treball seran eliminators de matèria. Si no s'aproven, els estudiants faran un examen d'aquesta part de l'assignatura al final.

Es imprescindible una assistència regular a classe.

BIBLIOGRAFIA:

Erikson, E. H. *El ciclo vital completado*. Barcelona: Paidós, 1985.

Feriegla, J. M. *Envejecer. Una antropología de la ancianidad*. Barcelona: Anthropos, 1992.

Freud, A. *Psicoanálisis del desarrollo del niño y del adolescente*. Barcelona: Paidós, 1985.

Gardner, H. *La mente no escolarizada*. Barcelona: Paidós, 1991/1993.

Marchesi, A; Carretero, M; Palacios, J. *Psicología evolutiva. 1. Teorías i Métodos*. Madrid: Alianza, 1983.

Martí, E. *Psicología Evolutiva. Teorías y ámbitos de investigación*. Barcelona: Anthropos, 1991.

Palacios, J; Marchesi, A; Carretero, M. *Psicología Evolutiva. 2. Desarrollo cognitivo y social del niño*. Madrid: Alianza, 1983.

Silvestre, N; Solé, M. R; Pérez, M; Jodar, M.. *Psicología Evolutiva. Adolescencia edad adulta y vejez*. Barcelona: CEAC, 1995.

Triadó C. *Psicología Evolutiva*. Barcelona: Eumo Editorial, UB, UAB, 1993.

Vega, J.L; Bueno, B. *Desarrollo adulto y envejecimiento*. Madrid: Síntesis, 1995.

Zacarés, J..J; Serra, E. *La madurez personal Perspectiva desde la psicología*. Madrid: Pirámide, 1998.

Teories i Institucions Contemporànies en Educació

PROFESSOR: Joan SOLER MATA

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants d'Educació Social en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

1. Concepte d'educació.
  - 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
  - 1.2. Els components d'una proposta educativa.
  - 1.3. Educació, comunicació i aprenentatges socials.
2. L'educació a l'època contemporània.
  - 2.1. La invenció moderna del subjecte.
  - 2.2. La societat com a referent pedagògic.
3. Les institucions educatives. La funció social de l'educació.
  - 3.1. Educació formal, no formal i informal.
  - 3.2. La institució escolar. La construcció social de l'espai i el temps escolars.
  - 3.3. L'educació fora de l'escola: de la família a la ciutat educativa.
4. Els antecedents de la pedagogia contemporània.
  - 4.1. El naturalisme.
  - 4.2. El positivisme.
  - 4.3. L'idealisme.
5. Els corrents pedagògics contemporanis.
  - 5.1. L'experimentació i la pedagogia activa.
  - 5.2. La pedagogia com a ciència de l'esperit.
  - 5.3. La pedagogia socialista i marxista.
  - 5.4. Les pedagogies antiautoritàries.
  - 5.5. El moviment de la desescolarització.
6. Les perspectives educatives del segle XXI.
  - 6.1. L'educació i la crisi de la modernitat.
  - 6.2. Les noves tendències pedagògiques. La presència de la pedagogia crítica, l'ecologisme i el pacifisme en les propostes educatives actuals.
  - 6.3. L'educació en la societat de la informació. L'educació permanent.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a se-

- guir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.
- b) Treball en grup:
Realitzar l'anàlisi d'una institució educativa de l'àmbit social i redactar un informe escrit, tot seguint les orientacions que es donaran a classe. El resultat del treball s'haurà d'exposar oralment a classe.
- c) Treball individual:
Redactar un assaig (6-8 pàgs.) a partir de la lectura d'un llibre d'entre els que es proposaran a l'inici del curs, que relacioni el contingut del llibre amb les explicacions, materials o altres lectures treballades a la classe.
- d) Comentari de text:
El dia assenyalat en la convocatòria d'exàmens caldrà realitzar un comentari escrit a partir d'un text.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Participació en les classes i activitats de l'assignatura.....	2
-Treball de grup (informe escrit i exposició oral).....	3
-Treball escrit sobre la lectura d'un llibre	3
-Comentari de text	2
-Total.....	10

La suma només es farà quan els quatre apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

- Alves, R. *La alegría de enseñar*. Barcelona: Octaedro, 1996.
- Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.
- Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.
- Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.
- Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Delgado, B. (dir.). *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Delors, J. (dir.). *Educación: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Faure, E. i altres. *Aprender a ser*. Madrid: Alianza/ UNESCO, 1985.
- Feixas, V. i altres. *Vers una pedagogia amb rostre*. Barcelona: Publ. Abadia de Montserrat, 1998.
- Fullar, O. *Filosofías de la educación*. Barcelona: Paideia/CEAC, 1992.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Gimeno Sacristán, J. *Poderes inestables en educación*. Madrid: Morata, 1998.
- Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.
- Lévy, P. *La cibercultura, el segon diluvi?* Barcelona: Proa/ Universitat Oberta de Catalunya, 1998.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Santolaria, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.

- Trilla, J. *Aprender, lo que se dice aprender... Una teoría alfabética de la educación*. Barcelona: Octaedro, 1998.
- Viñao, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica*. Madrid: Akal, 1990.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Sociologia i Antropologia Social

PROFESSOR: Jacint TORRENTS i BUXÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Donar bases conceptuals i metodològiques de sociologia i antropologia social que facilitin als estudiants la comprensió dels entorns socials dels col·lectius o de les persones en risc o en situació de conflicte social. El marc de referència serà el de la societat catalana, entesa en el context més ampli de l'actual món en canvi.

CONTINGUTS:

1. Sociologia i antropologia social.
  - 1.1 Els camps d'estudi i els mètodes.
  - 1.2 Les eines conceptuals i teòriques. Conceptes clau: societat, cultura, classe social, gènere, etnicitat, posició social, capitalisme, patriarcat, globalització.
  - 1.3 La història humana: visions linials i etnocentrisme.
2. L'estructura social contemporània.
  - 2.1 Origen, evolució i característiques de la desigualtat social: teoria del consens i teoria del conflicte.
  - 2.2 Les desigualtats de gènere, edat i ètnia.
  - 2.3 L'estructura i el canvi social: els canvis socials després de la industrialització.
  - 2.4 El sistema educatiu i les desigualtats socials.
3. Grups ètnics i culturals a Espanya.
  - 3.1 Les desigualtats socials.
  - 3.2 Les diferències culturals.
  - 3.3 Història de les migracions al sud d'Europa.
4. Els riscos de l'exclusió social.
  - 4.1 L'Estat de benestar.
  - 4.2 Crisi de l'Estat de benestar: l'exclusió social.
  - 4.3 Ideologies polítiques, educació i Estat de benestar: neoliberalisme, socialdemocràcia, democràcia cristiana, ecologisme.

METODOLOGIA:

L'assignatura es desenvoluparà alternant per a cada un dels quatre blocs temàtics les activitats següents:

- Explicació del programa de cada bloc per part del professor.
- Comentari de les lectures assignades a cada bloc.
- Exercicis i altres activitats.

AVALUACIÓ:

- Un exercici d'avaluació, individual o en grup, per a cada un dels quatre blocs.
- Un examen final al mes de juny.
- Es tindrà en compte la participació en les classes i altres activitats proposades.

BIBLIOGRAFIA:

- Barley, N. *El antropólogo inocente*. Barcelona: Anagrama, 1997.
- Berger, P. L. *Invitació a la sociologia. Una perspectiva humanística*. Barcelona: Herder, 1986.
- Besalú, X., Campani, G. I Paludàrias, J. M. *La educación intercultural en Europa*. Barcelona: Pomares-

Corredor, 1998.

- Bourdieu, P. *Sobre la televisió*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Carbonell, F. *Inmigración: diversidad cultural, desigualdad social y educación*. Madrid: MEC, 1995.
- Cardús, S. (coord.) *La mirada del sociòleg*. Barcelona: Proa / UOC, 1999.
- Cavalli-Sforza, L. L. *Gens, pobles i cultures*. Barcelona: Proa, 1997.
- Cavalli-Sforza, L. L. *La ciència de la felicitat*. Barcelona: Proa, 1999.
- Chomsky, N. i Dietrich, H. *La aldea global*. Tafalla: Txalaparta, 1997.
- Contreras, J. (comp.) *Los retos de la inmigración*. Madrid: Talasa, 1994.
- Delgado, M. *Diversitat i integració*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Diversos Autors. *Antropologia d'avui*. Barcelona: Teide, 1983.
- Diversos Autors. *Desigualtat i canvi*. Barcelona: Biblioteca universitària, n. 34, Proa / UAB, 1997.
- Diversos Autors (eds.) *Antropologia de los pueblos de España*. Madrid: Taurus, 1991.
- Diversos Autors. *Las razas humanas*. 8 vol. Barcelona: Oceano, 1995.
- Flecha, R. *La nueva desigualdad cultural*. Barcelona: El Roure, 1990.
- Geertz, C. *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa, 1992.
- Harris, M. *Antropología cultural*. Madrid: Alianza, 1995.
- Leakey, R. E. *La formación de la humanidad*. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1981.
- Masllorens, A. *El quart món*. Barcelona: Barcanova, 1991.
- Masllorens, A. *Informe sobre la inmigració*. Barcelona: Deriva, 1995.
- Parcerisa, A. *Didáctica en educación social*. Barcelona: n. 135, Graó, 1999.
- Pérez de Cuéllar, J. *La nostra diversitat creativa*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1997.
- Pujadas, J. J. *Etnicidad. Identidad cultural de los pueblos*. Madrid. Eudema, 1993.

Psicologia Social i de les Organitzacions

PROFESSOR: Josep SANTACREU i TANYÀ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS: Que l'estudiant:

1. Adquireixi coneixements bàsics sobre temes rellevants de la Psicologia Social.
2. Prengui consciència de la repercussió dels processos socials i organitzatius en l'individu.
3. Sigui capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica

CONTINGUTS:

1. Concepte i Història de la Psicologia Social
2. El procés de Socialització
  - 2.1 Naturalesa de la Socialització
  - 2.2 Aspectes socials de la personalitat
  - 2.3 Desocialització i Resocialització
3. Les Actituds
  - 3.1 Formació de les Actituds
  - 3.2 Funcions de les Actituds
  - 3.3 El canvi d'Actitud
4. Identitat Personal i Identitat Social
5. Productes de la Interacció Social
  - 5.1 La pressió cap a la Conformitat
  - 5.2 Obediència
  - 5.3 La Desviació Social
  - 5.4 La influència de les minories
6. Estereotips i Prejudicis
  - 6.1 Concepte i funcions
  - 6.2 Teories explicatives
7. Agressivitat, violència i conducta prosocial
8. Psicologia dels Grups
  - 8.1 Processos intragrups
  - 8.2 Cooperació i Competició
9. Liderat
  - 9.1 Teories Clàssiques
  - 9.2 Teories Modernes
    - 9.3.1 Liderat i organitzacions
10. Psicologia Social de les Organitzacions
  - 10.1 La cultura de les organitzacions
  - 10.2 Tipus d'organitzacions
  - 10.3 Els grups i la organització
  - 10.4 El Treball en Equip
11. La conducta col·lectiva

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a través de sessions expositives, lectures d'articles i llibres, debats i exercicis pràctics en grup per aprofundir en els continguts de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

Els estudiants hauran de demostrar l'assoliment dels objectius de l'assignatura a través d'una prova escrita que valorarà el 70% de la qualificació final, així com amb treballs i exercicis realitzats en la dinàmica del grup-classe.

BIBLIOGRAFIA:

- Aronson, E. *El animal social*. Madrid: Alianza Editorial, 1995.
- González, M.P. *Orientaciones teóricas fundamentales en psicología de oes grupos*. Barcelona: PPU, 1995.
- Mann, L. *Elementos de Psicología Social*. Mèxic: Limusa, 1990.
- Mintzberg, H. *La estructuración de las organizaciones*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Moscovici, S. *Psicología Social (I i II)*. Barcelona: Paidós, 1988.
- Munné, F. *La Interacción Social*. Barcelona: PPU, 1995.
- Myers, D.G. *Psicología Social*. Madrid: Médica Panamericana, 1991.
- Salazar, J.M. i altres *Psicología Social*. Mèxic: Trillas, 1990.
- Schein, E.H. *Psicología de la Organización*. DOSSAT, 1981.
- Shaw, M.E. *Dinámica de Grupo*. Barcelona: Herder, 1994.
- Smith, P.B. i Peterson, M.F. *Liderazgo, organizaciones y cultura*. Madrid: Pirámide, 1990.
- Tajfel, H. *Grupos Humanos y Categorías Sociales*. Barcelona: Herder, 1984.

Educació Permanent

PROFESSORA: Montse SOLERDELCOLL i RALLÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Aprofundir en el marc teòric de l'educació permanent en relació als conceptes fonamentals d'educació, i la seva evolució històrica.
2. Analitzar i conèixer els diferents àmbits que integren l'educació permanent.
3. Donar instruments per comprendre i analitzar el context social dels diferents camps d'intervenció de l'educació permanent.
4. Reflexionar sobre les diverses metodologies, projectes i models d'intervenció socioeducativa necessàries per una pràctica professional competent.

CONTINGUTS:

1. Aproximació terminològica, conceptes fonamentals i àmbits d'interrelació de l'educació permanent.
  - 1.1. Aproximació als conceptes d'educació i EP.
  - 1.2. Construcció i evolució històrica del concepte d'educació permanent.
  - 1.3. Educació permanent i educació recurrent, educ. continua, educ. formal, educ. no formal, educ. informal, educ. d'adults, animació sociocultural, i desenvolupament comunitari.
  - 1.4. Introducció als diferents àmbits de l'educació permanent:
    - 1.3.1. Educació permanent i àmbit laboral
    - 1.3.2. Educació permanent i temps de lleure
    - 1.3.3. Educació permanent i formació bàsica.
2. Marc teòric de l'educació permanent
  - 2.1. Anàlisi de l'educació permanent en l'actual context socioeconòmic i cultural
  - 2.2. Aspectes psicopedagògics de l'educació permanent
  - 2.3. Paradigmes de l'educació permanent (clínic, planificació vertical, planificació horitzontal).
  - 2.4. Introducció al marc "legislatiu" de l'E.P. El paper de la Unesco.
3. Educació permanent i formació bàsica
  - 3.1. Conceptes fonamentals: alfabetisme absolut, de retorn, funcional
  - 3.2. La dimensió social de l'analfabetisme i l'alfabetització. Situació de l'analfabetisme a nivell mundial, a l'Estat espanyol, Catalunya i Osona.
  - 3.3. El paper de les escoles d'adults i de les entitats socials.
4. Educació permanent i el sistema econòmic
  - 4.1. Principals teories sobre la relació entre economia i educació.
  - 4.2. Mesures de les polítiques d'ocupació (UE, OTG, administració local, entitats...)
  - 4.3. Formació Ocupacional: objectius, metodologies, recursos i programes de formació o Inserció laboral.
  - 4.4. Formació a l'empresa: objectius, metodologia, recursos.
  - 4.5. Programes específics de formació ocupacional per a col·lectius específics.
  - 4.6. Relació entre la formació ocupacional i la formació bàsica.
5. Desenvolupament comunitari i educació permanent.
  - 5.1. Conceptes fonamentals: dimensió comunitària/treball comunitari, democratització de la cultura / democràcia cultural, animació sociocultural / dinamització sociocultural...
  - 5.2. El paper del teixit social

5.3. Programes d'intervenció territorial:

6. El marc legislatiu de la Formació Permanent i la seva implementació territorial: Plans locals, Ciutat educativa.
7. El paper de l'educador/a social en els diferents àmbits d'intervenció de l'educació permanent.

METODOLOGIA:

En el desenvolupament d'aquesta assignatura es treballarà implícitament:

els eixos transversals del currículum formatiu de la diplomatura: gènere, diversitat i exclusió social, i treball comunitari,

i l'aprofundiment pràctic i crític dels continguts de les sessions teòriques.

La metodologia utilitzada es centrarà en estratègies docents facilitadores de la participació activa dels i les estudiants: treball en grups petits, debats, exposicions orals... A partir de la participació es treballaran els items imprescindibles –diagnòstic, elaboració, aplicació i avaluació de models d'intervenció- per poder realitzar una pràctica professional competent i implicada en el context social.

S'establirà un horari de tutories per orientar, facilitar eines, i fer un seguiment tant en el treball de recerca com per la realització de les activitats de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació de l'assignatura vol donar resposta als diversos interessos de les persones. Es fonamenta en dos apartats diferenciats, caldrà escollir una de les dues opcions de cada apartat. Els/les estudiants hauran de presentar per escrit, abans de finalitzar el mes de març, el sistema d'avaluació que han escollit.

Apartat 1-. Prova al final de l'assignatura o treball de recerca (50%)

Opció a/ La prova constarà d'una sèrie de preguntes referents als conceptes bàsics de l'assignatura i del desenvolupament d'un tema concret.

Pel que fa al desenvolupament del tema, anteriorment s'haurà lliurat individualment un full especificant dos temes susceptibles d'una anàlisi educativa amb una breu explicació del perquè es consideren rellevants d'analitzar.

El dia de l'examen es presentarà el guió analític de cadascun dels temes triats –un full– on ha de constar:

- . l'estat de la qüestió.
- . anàlisi crítica del tema
- . propostes personals

La realització del guió es treballarà en les tutories.

S'avaluarà la capacitat de relacionar el coneixement del contingut de l'assignatura amb les lectures i els comentaris realitzats durant el curs.

Data de l'examen: segons calendari oficial.

Opció b/ El treball de recerca - realitzat en equip: tres persones- es podrà aprofundir en qualsevol dels aspectes del programa, o bé realitzar un estudi d'alguna experiència concreta d'educació permanent. Per l'elaboració del treball de recerca és imprescindible participar en el procés de tutories.

Data de presentació: una setmana abans dels exàmens.

Apartat 2-. Recensió d'un llibre de la bibliografia o memòria d'activitats de l'assignatura (50%)

Opció a/ La recensió d'un llibre consisteix en extreure de l'obra la informació que es considera rellevant i analitzar críticament les propostes que suggereix l'autor/a.

Opció b/ La memòria d'activitats consisteix en presentar per escrit el recull d'activitats realitzades a l'aula: debats, comentaris de text, articles, xerrades... que es vagin tractat al llarg de l'assignatura. Es disposarà d'un esquema dels aspectes que ha de recollir la memòria.

Data de lliurament: finals de maig.

Altres aspectes avaluatius :
la participació a l'aula, l'interès per l'assignatura, i l'autoavaluació.

BIBLIOGRAFIA:

- Aps, J.W. (1983): *Problemas de la educación permanente*. Barcelona: Paidós.
- Besnard, P.; Lietard, B. (1979): *La educación permanente*. Barcelona: Oikos-Tau
- Blaugh, M. (1981): *Educación y empleo*. Madrid: Agisa
- Bom, W. (1994): *Abrirse paso. Orientación laboral y profesional para mujeres*. Barcelona: El Roure.
- Bosch, F., Díaz Malledo, J. (1988): *La educación en España, una perspectiva económica*. Barcelona: Ariel.
- Bowles, S.; Gintis, H. (1985): *La meritocracia y el coeficiente de inteligencia una nueva falacia del capitalismo*. Barcelona: Anagrama.
- Bruner, J. (1987): *La importancia de la educación*. Barcelona: Paidós
- Cardarelli, G.; Rosenfeld, M. (1998): *Las participaciones de la pobreza. Programas y proyectos sociales*. Barcelona: Paidós.
- Carr, W. (1990): *Hacia una ciencia crítica de la educación*. Barcelona: Laertes
- Coombs, P.H. (1985): *La crisis mundial de la educación. Perspectivas actuales*. Madrid: Santillana.
- DD.AA. (1990): *La ciudad educadora*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona
- DD.AA. (1991): *Educación de base para mujeres en Europa*. Barcelona: El Roure.
- DD.AA. (1994): *Nuevas perspectivas críticas de la educación*. Barcelona: Paidós.
- DD.AA. (1997): *El territorio: necesidades i recursos*. Educació Social - Revista d'Intervenció socioeducativa n. 6 Barcelona. Institut de Formació-Fundació Pere Tarrés.
- Debesse, M., Mialaret, G. (1986): *Formación continua y educación permanente*. Barcelona: Oikos-Tau.
- : *La animación sociocultural* Barcelona: Oikos-Tau, 1988.
- Delors, J. (1996): *Educació hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO-Centre de Catalunya.
- Debats de l'Aula Provença (1999): *Participació ciutadana: la utilitat de la iniciativa legislativa popular*. n. 30 Barcelona.
- Debats de l'Aula Provença (1999): *El paper de l'educador social en la nostra societat*. n. 31 Barcelona.
- Diputació de Barcelona (1994): *Recull de legislació educativa Educació d'adults*. Barcelona: Àrea d'Educació.
- Diputació de Barcelona (1994) *Recull de legislació educativa. Programes de garantia social*. Barcelona: Àrea d'Educació.
- Faure, E. (1974): *Aprender a ser*. Madrid: Alianza Editorial / UNESCO
- Flecha, R. (1990): *Educación de las personas adultas. Propuestas para los años noventa*. Barcelona: El Roure.
- : *La nueva desigualdad cultural*. Barcelona: El Roure (1990).
- Freire, P. (1987): *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial
- : *Pedagogia del oprimido*. Madrid: Siglo XXI.
- : *La naturaleza política de la educación. Cultura, poder y liberación*. Madrid: Paidós / MEC.
- García Carrasco, J. (1983): *La educación como reproducción a DD.AA. Teoría de la educación I (El problema de la educación)*. Murcia: Límites.
- : *Educación de adultos* (1997), Barcelona: Ariel.
- Generalitat de Catalunya (1989): *Primer congrés internacionals de formació d'adults de Catalunya*. Barcelona: Departament de Benestar Social
- Generalitat de Catalunya (1991): *2n Congrés internacional de formació d'adults de Catalunya*. Barcelona: Departament de Benestar Social
- Generalitat de Catalunya (1996): *Conferència Paneuropea sobre l'educació i la formació d'adults*. Barcelona: Departament de Benestar Social
- Giaradi, O.; Liedtke P. (1998): *El dilema del empleo. El futuro del trabajo*. Barcelona: Galaxia Gutenberg - Círculo de Lectores / Informe al Club de Roma

- Giroux, H.; Flecha R. (1992): *Igualdad educativa y diferencia cultural*. Barcelona: El Roure.
- Husen, T. (1988): *Nuevo análisis de la sociedad del aprendizaje*. Barcelona: Paidós.
- Jarvis, P. (1989): *Sociología de la educación continua y de adultos*. Barcelona: El Roure.
- Jover, D. (1990): *La formación ocupacional, para la inserción, la educación permanente y el desarrollo local*. Madrid: Popular / MEC.
- Larrosa, J. (1987): *Imágenes de la ciudad: perspectivas teóricas para el estudio de la educación en contextos complejos, a L'educació en el món urbà, IX Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans*. Barcelona.
- Larrosa, J.; Pérez de Lara, A. (1997): *Imágenes del otro*. Barcelona: Virus.
- Legrand, P. (1973): *Introducción a la educación permanente*. Barcelona: Teide / UNESCO
- Leon, A. (1986): *Psicopedagogía de los adultos*. Madrid: Siglo XXI.
- Lowe, J. (1978): *La educación de adultos. Perspectivas mundiales*. Salamanca: Sígueme.
- Marchioni, M. (1989): *Planificación social y organización de la comunidad. Alternativas avanzadas a la crisis*. Madrid: Popular
- Ministerio de Educación y Ciencia (1986): *Educación de adultos. Libro blanco*. Madrid: MEC.
- Paz Fernández, X.B. (1984): *Educación de adultos y educación permanente*. Barcelona: Humanitas.
- Sánchez, A. Ética de la intervención social, *Revista de Psicología Social Aplicada*. n. 3, p. 71-92.
- Sánchez, S. (1991): *Educación de adultos y calidad de vida*. Barcelona: El Roure.
- Strobl, I. (1992): *Fruto extraño*. Barcelona: Virus.
- Tennant, M. (1993): *Adulthood and learning*. Barcelona: El Roure.
- Trilla, J. (1993): *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Ariel
- : La ciudad educativa, *Cuadernos de Pedagogía* n. 192, (1991), 92-94.
- UNED (1988): *Jornades de educació permanent*. Gijón: UNED.
- UNESCO (1998): *Informe mundial sobre la educación*. Madrid: Santillana / UNESCO.
- Usher, R.; Bryant, I. (1992): *La educación de adultos como teoría, práctica y investigación. El triángulo cautivo*. Madrid: Morata / Fundación Paideia.
- Llibre Blanc de la Unió Europea sobre Educació i Formació*.

